Orędownik Wrzesiński

Wychodzi trzy razy tygodniowo i to co wtorek, czwartek i sobotę prócz dni świątecznych — Nakładem i drukiem A. Prądzyńskiego we Wrześni Odpowiedzialny za część redakcyjną Andrzej Prądzyński we Wrześni Administracja: ulica Poznańska № 6 — Telefonu № 389

Abonament: na miesiąc listopad 1924 r. na poczcie: 96 groszy wekspedycji: 90 groszy — Ogłoszenia: za miejsce jedno-łamowe jeden milim. w wyż 5 grosze przyjmuje administracja większe dwa dni, mniejsze do godz. 9 dzień przed ukazaniem się numeru - Telef. № 389

№ 143 | Września, czwartek, dnia 4 grudnia 1924 | Rok VI

Do Redakcji „Orędownika Wrzesińsk.“ do rąk odpowiedz. redaktora we Wrześni.

Na podstawie § 26 ustawy Prasowej z dnia 12. 5. 1851 r. Zb. Pr. Pr. Nr. 16 poz. 3392 z 1851 r. proszę o dwukrotne — bezpłatne umieszczenie niniejszego pisma w całości w najbliższych 2 numerach Oręd. Wrzesińskiego.

Dnia 29 listopada 1924 r. umieściła Redakcja „Orędownika Wrzesińskiego“ w wychodzącym we Wrześni piśmie „Orędownik Wrzesiński“ nr. 141 na pierwszem miejscu odezwę, której dwa końcowe zdania brzmią: „Kto chce uniknąć niepotrzebnych ceregieli i kar, niechaj uważnie czyta gazety, a tu na miejscu Orędownik Wrzesiński. Rozporządzenie władz podajemy w całości kto je przeoczy sam sobie winien“.

Wspomniana powyżej odezwa utwierdza swych czytelników w przekonaniu, że „Orędownik Wrzesiński“ jest organem upoważnionym do umieszczania rozporządzeń i zarządzeń władz.

Twierdzenie to niezgodne jest z prawdą i mogłoby wprowadzić czytelników w błąd i twierdzenie tychże, że „Orędownik Wrzesiński“ nic o tem nie pisał, mogłoby mieć przykre dla nich następstwa.

Dla wyjaśnienia sprawy oświadcza się że organym urzędowym w którym umieszcza się potrzebne dla mieszkańców powiatu niektóre ustawy, rozporządzenia, obwieszczenia, zarządzenia itd. jest tylko „Orędownik Urzędowy powiatu Wrzesińsk.“ wychodzący co czwartek każdego tygodnia.

Redakcja „Orędownika Urzędowego powiatu Wrzesińskiego“ mieści się w tutejszem Starostwie, zaś administracja w Wydziale Powiatowym we Wrześni pokój nr. 16.

Września, dnia 29 listopada 1924 r.

Starosta

L. dz. 10778/24 — 4/I. Charkiewicz.

Z Wiecu w sprawie Pożyczek Państwowych

* **Z inicjatywy** Komitetu obrony wierzycieli długo — i krótkoterminowych Pożyczek Państwowych z r. 1920 w Poznaniu, zwołał p. aptekarz Konieczny na dzień 30 listopada br. o godz. 1-szej popoł. do sali p. Knechtla wiec na który zebrało się około 800 osób. Przewodniczący p. Konieczny zagaił wiec i po krótkiem a treściwem swoim przemówieniu udzielił głosu p. Szymczakowi z Poznania. Mówca zachęcał do jaknajwiększego protestu projektow. ustawy wspominając m. i. że Ministerst. Skarbu, wyposażając Pożyczki Państwowe w różne prawa i przywileje, z których nie korzystają inne papiery procentowe, starając się warunki tych pożyczek zrobić jaknajbardziej korzystnemi dla podpisujących, dołoży wszelkich sił, aby zarówno subskrypcje pożyczek jak i wypłacenie procentów uczynić jaknajbardziej łatwemi i dogodnemi dla wszystkich. „Obligacje obydwu pożyczek mają wszelkie prawa papierów pupilarnych“. Jak wygląda wobec tych przyrzeczeń pewność Pożyczek państwowych obecnie? Następnie mówił p. Teofil Preiss również z Poznania. W dyskusji zabrało kilku z obywateli głos, ubolewając nad krzywdzącą sprawą konwersji długo — i krótkoterminowych Pożyczek Państwow. Po wyczerpującej dyskusji utworzył się na powiat wrzesiński Podkomitet z następujących pp. apt. Konieczny, J. N. Lewandowski, Ed. Kubale, M. Szczepaniak z Nowejwsi Król., Ed. Andrzejewski ze Sokołowa i Tomasz Krause z Wrześni. Mówcy zalecali wstrzymanie się z konwersją na kilka dni, szczególnie że w dniu 2. 12. odbędzie się w komisji skarbowej w Sejmie w tej sprawie zebranie poselskie. Wynik obrad tej komisji Główny Komitet ogłosi w gazetach codziennych. W myśl odezwy Główn. Komitetu uprasza się wszystkich posiadających pożyczki państwowe o zapisywanie się w listach celem wykazania ilości poszkodowanych i wniesienia protestu. Zapisywanie w listę przyjmować będą w powiecie wrzesińskiem pp. we Wrześni J. N. Lewandowski, Zamkowa E. Kubale, Rynek; Wilkus, Warszawska; w Miłosławiu: Swiderski, kupiec; w Strzałkowie: Michalski, kupiec; w Nowej Wsi król.: M. Szczepaniak. Wysłano następującą Rezolucję, którą wiec jednogłośnie przyjął:

REZOLUCJA.

Zebrani w dniu 30 listopada 1924 r. na sali p. Knechtla we Wrześni właściciele Pożyczek Odrodzenia w liczbie osób 800, protestują przeciw sposobowi zwaloryzowania i skonwertowania długo — i krótkoterminowych pożyczek państwowych z roku 1920.

Zwaloryzowanie pożyczek tych w ten sposób, że za 100 marek z roku 1920 subskrybent ma otrzymać 1 złoty, sprzeciwia się przyrzeczeniom Ministerstwa Skarbu, które w kwietniu 1920 przerzekało,

„wyposażając pożyczki państwowe w różne prawa i przywileje, z których nie korzystają inne papiery procentowe, starając się warunki tych pożyczek zrobić jaknajbardziej korzystnemi dla podpisujących, dołoży wszelkich sił, aby zarówno subskrypcję pożyczek jak i wypłacenie procentów uczynić jaknajbardziej łatwemi i dogodnemi dla wszystkich“. „Obligacje obydwu pożyczek mają wszelkie prawa papierów pupilarnych“.

Ostrożni a finansowo silni subskrybenci potrafili zrealizować pożyczki państwowe korzystnie, opłacając nimi daninę państwową i podatki. Pozostali poszkodowani prócz wielkiego zastępu wdów i sierót, przeważnie drobni kupcy, przemysłowcy, rzemieślnicy, robotnicy, włościanie i pracobiorcy zależni oraz różne fundacje (legaty kościelne) niestety i małoletni, których opiekunowie, złudzeni pupilarną pewnością, umieszczali kapitały swych pupilów w Pożyczkach Odrodzenia.

Składali wszyscy ofiarę na ołtarzu Ojczyzny z poczucia spełnienia patrjotycznego obowiązku, częściowo nawet w złocie, nieraz z ciężko zapracowanych oszczędności. Dzisiaj bardzo wielka liczba subskrybentów znajduje się w położeniu rozpaczliwem. Od pupilarnie pewnych pieniędzy nie pobierali przez kilka lat nawet procentów w walucie z dnia wpłacenia pożyczki.

Wobec tego domagamy się:

1. przesunięcia terminu konwersji Pożyczek Odrodzenia z dnia 31 grudnia 24 r. na dzień 30 czerwca 1925 r.
2. zwaloryzowania pożyczek w stosunku 100 marek — 4 zł.
3. przyznania 10% nadwyżki za pożyczkę długoterminową,
4. specjalnego uwzględnienia subskrybentów, którzy na pożyczki wpłacali asygnaty z r. 1918, lub monety złote i srebrne, na podstawie ustanowionej przez Radę Min. wartości złotego w stosunku do marki polskiej,
5. przyjmowania złotowej pożyczki konwersyjnej przez Bank Polski i jego oddziały w lombard do wysokości 80% nom. wartości z oprocentowaniem na 5% rocznie.

Wysiedlenie 35.000 kolonistów z Poznańskiego i Pomorza

Natomiast 5 tys. Polaków przyjeżdza z Niemiec do Polski — Zająć się ich losem należy.

Jak wiadomo dnia 30 sierpnia r. b. w Wiedniu zawarta została konwencja polsko-niemiecka, która przewiduje wysiedleniu około 35.000 osób, które optowały na rzecz Niemiec. Na podstawie tejże konwencji 5000 Polaków, którzy optowali na rzecz Polski, ma być wysiedlonych z Niemiec.

W związku z wykonaniem tej konwencji, które rozpocznie się w sierpniu r. 1925, wezwani obecnie zostali przez Min. Spraw Zagranicznych do Warszawy konsul generalny w Berlinie p. Stan. Zieliński i konsul Barciszewski z Essen.

Decyzje zawarte w konwencji wiedeńskiej są nader ważne. Dzięki nim pozbędziemy się 35.000 kolonistów niemieckich z Poznańskiego i Pomorza, wrogo usposobionych względem państwa. Z drugiej wszakże strony na rząd i społeczeństwo spada poważny i ciężki obowiązek zaopiekowania się naszymi rodakami, którzy powrócą z Niemiec do Polski.

Towarzystwo Kresów Zachodnich, które bierze w swe ręce tę akcję powinno pozyskać współpracę i pomoc zarówno rządu jak i innych polskich organizacji społecznych. Nie można dopuścić do tego, żeby ci oddani Ojczyźnie obywatele polscy, którzy przyjęli obywatelstwo polskie, po powrocie do kraju skazani byli na bezrobocie, głód i poniewierkę.

O najwyższe władze wojskowe

Warszawa, 2. 12. Posłowie Kozicki i Marjan Seyda byli przyjęci wczoraj przez premjera, któremu przedstawili stanowisko Zw. Lud.-Nar. w sprawie organizacji najwyższych władz wojskowych — a mianowicie: 1) sprawa ta może być załatwiona tylko w drodze ustawy sejmowej; 2) sprawa wymaga ściśle rzeczowego traktowania.

Premjer całkowicie pogląd ten akceptował i zaznaczył, że projekt taki może być załatwiony tylko w drodze ustawodawczej a przy jego redagowaniu miarodawcze były tylko motywy rzeczowe.

Nadto delegaci Zw. Lud.-Nar. zakomunikowali, że Związek będzie stanowczo przeciwny wszystkiemu, coby do armji mogło wprowadzić nowe fermenty oraz tarcia i od tego uzależni Związek swój stosunek względem rządu.

Z ambasady francuskiej w Warszawie.

Dnia 1. bm. poseł francuski, p. Panafieu, przedłożył min. Skrzyńskiemu swoje listy uwierzytelniające na ambasadora.

Z przemysłu zapałczanego.

Warszawa, 1. 12 W polskim przemyśle zapałczanym pracuje obecnie 3370 robotników. W roku ub., wyjątkowo pomyślnym dla eksportu, pracowało blisko 5000. W roku bież. eksport obniżył się wskutek podniesienia się kosztów produkcji w Polsce. Banderole w roku zeszłym przyniosły skarbowi blisko 2 miljony zł, w ciągu pierwszych 10 mies. br. blisko 3 miljony. Konsorcjum szwedzko-amerykańskie od dłuższego czasu stara się o uzyskanie wpływów na fabryki polskie, skupując ich akcje. Obecnie to konsorcjum rozpoczęła starania o wydzierżawienie monopolu zapałczanego ofiarowując zapłatę za pierwsze 3 lata po 4 miljony zł, za następne po 5 miljonów zł. Cena zapałek nie może ulec zwyżce. Eksport byłby powiększony do 25 procent całej konsumcji krajowej.

Kapitulacja rządu egipskiego.

Londyn, 1. 12. Rząd egipski przyjął żądania Anglji, mające na celu zabezpieczenie życia i mienia poddanych cudzoziemskich. Lord Allemby wydał polecenie ewakuowania komory celnej w Aleksandrji przez wojska angielskie. W porozumieniu obu rządów przewiduje się ponowne naznaczenie doradców finansowego i prawnego oraz wznowienie status quo w kwestjach europejskich w egipskiem Mininsterstwie spraw wewnętrznych.

Anglja przed zerwaniem stosunków z Moskwą.

Londyn, 1. 12. Sprawozdawca dyplomatyczny „Westminster Gazette“ donosi że rząd angielski rozważa ewentualne zerwanie stosunków dyplomatycznych z Rosją.

Przemytnictwo na G. Śląsku.

Warszawa, 30. 11. Premjer Grabski przyjął wczoraj delegację kupców i rzemieślników z Górnego Śląska, którzy złożyli memorjał, dotyczący przemytnictwa na Górnym Sląsku. Władze wydały pół miljona kart cyrkulacyjnych co w wysokim stopniu sprzyja rozwojowi przemytnictwa.

Wobec zatargów osobistych.

Warszawa, 30. 11. Szereg ostatnich zatargów na tle obelżywych artykułów w prasie i szereg pojedynków, spowodowały, że sprawa obrony czci osobistej przy wymiarze sprawiedliwości stała się aktualna. W przyszłym tygodniu wicepremjer Thugutt odbędzie konferencję w tej sprawie z udziałem ministra Sprawiedliwości, członków Sądu Najwyższego i prokuratury oraz przedsrawicieli Syndykatu Dziennikarzy i klubów sprawozdawców sejmowych.

I. Paderewski. ambasadorem polskim w Waszyngtonie?

W kuluarach sejmowych rozeszły się pogłoski, jakoby pewne sfery lansowały p. Paderewskiego na stanowisko posła polskiego w Waszyngtonie. Podobno intensywną w tym względzie działalność ma rozwijać p. Korfanty.

Huragan nad Niceą

Nicea, 1. 12. Nad miastem przeszedł straszny huragan, wyrywając z korzeniem drzewa, waląc mury i czyniąc znaczne uszkodzenia w wielu budynkach. Straty materjalne są bardzo znaczne. Podczas huraganu 70 osób odniosło rany.

KRONIKA

Września, dnia 3-go grudnia 1924

Kalendarz rzymsko-katolicki:

dziś: Francisz. Ksaw., jutro: Barbary p.

* **Koncert opery kijowskiej.** Znana w Polsce, a także we Wrześni grupa artystów opery kijowskiej wystąpi z doskonałym programem po raz wtóry w czwartek, 4 bm. w sali p. Knechtla o 8. w. Proktetorat przyjęła łaskawie J. W. Pani hr. Mycielska, obowiązując w zamian zespół artystów do oddania części zysku na opał dla biednych miasta Wrześni. Na program składają się utwory Moniuszki, Verdiego, Rachmaninowa, Czajkowskiego, Bizeta, Gounoda i innych kompozytorów. Pozatem odegra się operetkę „Miłość mężatki“ Artymowskiego. Urozmaicony program i piękny artystyczny śpiew zapewniają mały wieczór, a nie należy również zapomnieć o wzniosłym celu tej imprezy. Szczegóły bliższe na afiszach.

* **Sejmik Powiatowy we Wrześni w dniu 24. listopada 1924 r.** Posiedzenie Sejmiku zagaił przewodniczący Sejmiku p. starosta Charkiewicz, dając w swem przemówieniu pogląd na preliminarz budżetowy na rok 1925, jak również zobrazował p. przewodniczący preliminarze budżetowe utrzymania dróg bitych i Kolejki powiatowej. Następnie uchwalił Sejmik poszczególne podatki, które wraz z ustawami dokładnie ogłoszone zostaną w Orędowniku Urzędowym. W dalszym ciągu zajmował się Sejmik szczegółowo preliminarzem budżetowem na rok 1925 i przyjął takowy bez zmian jednogłośnie. Preliminarz budżetowy głównej administracji przyjęto na 315000 zł utrzymanie dróg bitych na 128500 zł, Kolejki powiatowej na 186000 złotych. Sejmik wyraził zgodę na umieszczenie w budżecie powiatowym w myśl reskryptu Województwa na Ligę Obrony Powietrznej subwencję na zakup eskadry samolotów w kwocie 12.857 zł, z tem zastrzeżeniem, że budżet głównej administracji pozostanie w dotychczasowej wysokości. W dalszym ciągu uchwalił Sejmik jednogłośnie zaciągnąć na budowlę szpitala powiatowego pożyczkę długoterminową we wysokości 100.000 zł, i upoważnił Wydział Powiatowy do poczynienia odpowiednich ku temu kroków. Uchwalono dalej zmianę statutu Powiatowej Kasy Oszczędności, jak i przyjęcie przez Powiatowy Związek Komunalny utrzymanie umocnionej drogi Kaczanowo-Nowawieś król. Przy wolnych głosach stawił członek Sejmiku p. aptekarz Konieczny nagły wniosek o mianowanie powieściopisarza p. Władysława Reymonta z okazji udzielenia mu nagrody Nobla honorowym obywatelem powiatu wrzesińskiego. Wniosek ten przyjął Sejmik Powiatowy wspólnie z Wydziałem Powiatowym jednogłośnie. Na tem zakończono rzeczowe i poważne obrady Sejmiku.

* **Kursa książkowości.** Z inicjatywy Tow. Przemysłowców we Wrześni urządza się niebawem kursa książkowości. Uprasza się więc o dalsze zgłaszania osób zainteresowanych u p. E. Kubalego, Rynek 9. Koszta bardzo minimalne.

Zarząd Tow. Przemysłowców.

* **Baczność przed oszustem!** W powiecie tut. grasuje od niejakiegoś czasu pewien osobnik, który na orginalny sposób, wziął się do „roboty“. Otóż ogłasza, iż przyjmuje zamówienia na strojenie i reperacje fortepianów, każe sobie płacić za to.... 60 zł a po zniknięciu amatora okazuje się iż fortypian teraz właściwie potrzebuje reperacji. W tem sposób oszukano kilku obywateli z miasta i powiatu. Zwraca się więc baczną uwagę na tego rodzaju oszukańcze machinacje i uprasza się o oddanie osobnika tego do najbliższej Komendy Policyjnej. My zaś ze swej strony ogłaszać będziemy tylko reklamy nam osób znanych i poleconych.

— **Miłosław.** (Jarmark.) Dnia 10 grudnia br. odbędzie się w mieście tutejszem jarmark ogólny. Łącznie z jarmarkiem odbędzie się wielki targ na bydło. Spęd bydła z obwodów obserwacyjnych jest niedozwolony.

* **Jak wiadomo pracuje Towarzystwo Upiększenia Miasta** usilnie koło budowy ogrodzenia pomnika pod Sokołowem. Fundamenty są już gotowe i oczekują dalszego wykończenia zewnętrznego tj. słupów z betonu i sztachetów z drzewa. Słabe zainteresowanie obywateli miasta nie pozwala Towarzystwu na zebranie potrzebnych funduszów. W tej trudnej sytuacji przyszli z wydatną pomocą PP. Samolewski i Urbański ofiarując bezpłatnie 38 beczek cementu wartości około 450zł, tudzież p. Sp. Jasiński dając potrzebne części żelazne wartości 700 zł, za 300 zł. Hojnym ofiarodawcom składa niniejszem Zarząd Towarzystwa Upiększenia Miasta serdeczne „Bóg zapłać."

* **Błogosławieństwo Papieskie.** Papież nadesłał p. Prez. Rzp. Wojciechowskiemu i małżonce błogosławieństwo z okazji srebrn. wesela w dniu 2 bm. Jakkolwiek na uroczystość kościelną nie rozsyłano zaproszeń, zjawiły się tłumy publiczności, które pp. Wojciechowskim zgotowały serdeczną owację.

* **Ogłoszenie niewypłacalności.** Zw. Handl. Roln. Polskich ogłosił niewypłacalność. Pasywa wynoszą 2 milj. zł.

* **Redukcja urzędników w Banku Polskim.** Bank Polski w Warszawie zredukował 60 pracowników.

** W sobotę 6-go grudnia o godz. 4-tej, odbędzie się w lokalu p. Knechtla zwyczajne miesięczne zebranie Kółka Nauczycielskiego na Wrześnię i okolicę. O liczny udział członków uprasza Zarząd.

Obwieszczenie!

W rejestrze Spółdzielczym przy Spółdzielni „Rolnik" we Wrześni Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa z odpowiedzialnością ograniczoną pod Nr. 20 zapisano, że członek zarządu p. Mieczysław Gałkowski ze zarządu wystąpił a w jego miejsce wstąpił p. Wiejciech Geiska kupiec z Wrześni.

Września, dnia 26 listopada 1924.

Sąd Powiatowy.

Obwieszczenie!

W ogłoszeniu Głównej Komisji Wyborczej z dnia 24. 11. 24. (Orędownika Wrzesińskiego nr. 142/24) zaszedł błąd drukarski o tyle, że zastępca wymieniony pod nr. 3 z listy pracobiorców nie nazywa się Łamniczak, lecz Ławniczak.

Główna Komisja Wyborcza

(—) Pawlak

Przewodniczący z strony pracodawców.

Licytacja

na drzewo opałowe

(szczapy, wałki, pieńki, charpak, chrust)

odbędzie się

dnia 10 grudnia br. o godz. 10 przedpoł.

w lokalu p. Mieczysława Czarczyńskiego.

Nadleśnictwo Miłosław.